

національному законодавстві та виконанні різних правових зобов'язань. Забезпечення дотримання прав людини та розвиток правової культури в державі є ключовими у вирішенні правових проблем у сфері формування та реалізації внутрішньої та зовнішньої політики.

1. Закон України "Про засади внутрішньої та зовнішньої політики" від 01.07.2010 № 2464-VI.
2. Закон України "Про зовнішню політику" від 06.06.2018 № 2470-VIII.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Рада Європи. 1950.
4. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права. ООН. 1966.
5. Статут Міжнародного суду ООН. ООН. 1945.
6. Міжнародне гуманітарне право: Женевські конвенції та додаткові протоколи. МЗС України. 2015.
7. Матеріали та документи Верховної Ради України. <https://rada.gov.ua/>
8. Матеріали та документи МЗС України. <https://mfa.gov.ua/>
9. Матеріали та документи Офісу Президента України. <https://www.president.gov.ua/>

УДК 130.1

DOI: 10.31733/17-03-2023-120-121

Вікторія КИРИЧЕНКО

курсант ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:

д.філос.н., проф. **Елеонора СКИБА**

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ЛОГІЧНІ ФОРМИ МИСЛЕННЯ ЯК ЗАСІБ ПІЗНАННЯ ДІЙСНОСТІ

Нехтування фундаментально-теоретичним або філософським значенням будь-якої практичної діяльності призвело до того, що ця практична діяльність перетворилася на самоціль, втратила значимість як процес соціальної активності, залученості окремого індивідуума до соціально-значимої діяльності створення колективної духовності. Суворонаціленість на економічні та технологічні досягнення, при цьому нехтування вищою метою цього прогресу – збереження життя як найвищого сенсу існування, поваги до духовної діяльності – призвели до спотворення картини світу у колективній та індивідуальній свідомості, де ігноруються такі духовні цінності як культура мислення. Систематичність, послідовність, обґрунтованість і переконливість думки як втілення позачасових потреб суспільства виховується у людському середовищі завдяки науці логіки [1].

Думати логічно означає мислити точно і послідовно, не допускати протиріч у своїх міркуваннях і вміти розкривати логічні помилки. Як впливає зі сказаного, знання логіки потрібно так чи інакше всім нормальним людям, оскільки вони мислячі істоти. Однак є галузі людської діяльності, професії та спеціальності, де це знання особливо необхідне. Так, логічні знання є суто важливими для працівників системи народної освіти. Адже ці люди беруть участь у здійсненні дуже важливого соціального процесу передачі знань, накопичених людством, від одного покоління до іншого. Їхня діяльність також значною мірою пов'язана з формуванням мислення підростаючого чи молодого покоління. І тут важливо як самим ясно правильно мислити, бо "хто ясно мислить, ясно викладає". Не менш важливо навчити цьому інших, сформувані логічну культуру здобувачів вищої освіти для подальшого використання у професійній діяльності.

Знання логіки настійно необхідне працівникам друку та засобів масової інформації. Адже їхня думка та слова звернені до величезних мас населення і можуть викликати найсерйозніші соціальні наслідки. Тому тут дуже важливо, щоб будь-яка інформація була суворо вивіреною, зваженою, точною, щоб у ній не було брехні, фальші, пересудів, логічних помилок, щоб висловлювані думки були логічно пов'язані між собою, не суперечили собі, були не тільки істинними, а й обґрунтованими.

Необхідність знання логіки є очевидною і для медичних працівників. Вони мають

справу з найдорожчим для людини - її життям та здоров'ям, вони роблять аналіз ознак хвороби та визначають діагноз, а значить, визначення методів лікування особливо небезпечні логічні прорахунки. Знання законів і правил логічного мислення, використовується в психіатрії як засіб виявлення порушень розумової діяльності у психічно хворих. Тут застосовуються такі логічні прийоми, як аналіз, синтез, узагальнення, класифікація тощо.

Також вміння логічно та послідовно мислити важливе й у роботі фахівця з права, яка потребує точності мислення, обґрунтованості висновків. Право — це сукупність правил, які регулюють поведінку в суспільстві. Ці правила створені людьми, які приймають рішення про те, що, на їхню думку, слід робити чи не робити в певних ситуаціях. Люди створюють закони з багатьох причин: одні роблять це, щоб захистити інших, а інші роблять це тому, що їм щось не подобається або хочуть покарати когось іншого за те, що він вчинив щось погане. Закони можуть змінюватися з часом; іноді ми позбавляємося старих законів і додаємо нові. Іноді ми позбавляємося всіх наших старих законів і створюємо нові, які краще відповідають нашому способу життя в сучасному суспільстві, ніж старі.

Наприклад, вирок суду має ґрунтуватися на ретельно перевіреному фактичному матеріалі, для правильного судового рішення важлива, при розгляді справи, переконлива, логічна, струнка промова прокурора чи захисника; рішення суду може бути правильним лише в тому випадку, якщо не лише його юридичні підстави вірні, а й перебіг міркувань - правильний. А це і є логічний бік юридичних доказів. Право, звичайно, передбачає щось більше, ніж логіка, проте безліч факторів, які сприяють гарній адвокатурі та справедливому судочинству, свідчать про те, що «життя закону» - залежать від розуму та логічного мислення. Точність деталей, необхідна для складання законів, постанов, указів, та інших юридичних документів, є раціональною точністю; обережність у плануванні та розробці стратегії, яка вимагається від судових адвокатів при прийнятті рішення про те, як представити свої справи, є раціональною обережністю; навик письмової та усної аргументації, необхідний для апеляційної практики, цілком очевидно, є раціональним навиком; талант, який очікується від суддів адміністративного права у створенні послідовних фактів і висновків права, є раціональним талантом.

Логіка — це ніби безпечна лінія, яка дозволяє нам безпомилково переходити від однієї істини до іншої. За допомогою логіки ми можемо переконатися, що істини, які ми стверджуємо, справді є істинні, а не проста ілюзія. І більше того: це дозволяє нам переконати інших у правді. Таким чином, це не тільки тримає нас пов'язаними зі світом, але й одне з одним із засобів зберігання свого внутрішнього світу у гармонії із зовнішнім.

Логіка – як давня наукова форма мислення, допомагає встановлювати внутрішній необхідний зв'язок між судженнями. Через відображення предметів і явищ об'єктивної дійсності. Це така форма мислення, що відрізняє людину від тварини. Сформована культура мислення дає нам силу: спочатку зв'язувати причини з наслідками, встановлювати майбутні наслідки наших дій або бажань. *Scientia est potentia* – знання це сила. Якщо сприйняття долучає нас до ситуації «тут і зараз», то логіка долучає нас до світу за межами «тут і зараз», виводить нас за межі наших індивідуальних почуттів та через абстрактне мислення допомагає долати на самий край Всесвіту і, можливо, за його межі.

Логіка - це вивчення того, як все у світі пов'язане та яким чином воно піддається впливу сторонніх сил, явищ та подій, як працюють причино-наслідкові зв'язки. Логічне мислення можна застосувати до будь-яких сфер знання: від математики й науки до мистецтва й релігії. Логіка як форма мислення зберігає у свідомості людини найважливіші людські цінності як специфічні якості особистості.

---

1. Скиба Е. К. Роль філософії права в формуванні свідомості суспільства сучасної формації. Науково-теоретичний альманах «Грані». 2020.23 (5), 64–76. doi: 10.15421/172054

2. Старенький О, Гвоздік О. Логіка формування доказової бази в кримінальному провадженні. Філософські та методологічні проблеми права. Том 24 № 2 (2022). 56- 63.